

Herontwikkeling Dorpstraat 28, Vught

Ecologische quickscan

In opdracht van Bleijenburg VughtB.V.

J.F.G. Maassen

Herontwikkeling van Dorpsstraat 28, Vught

Ecologische quickscan

In opdracht van Bleijenburg Vught B.V

Datum 31-7-2017

Maassen *ecologisch advies en onderzoek*

Jan Mosmanslaan 23
5237 BB 's-Hertogenbosch
T 073-6410858
maassen36@ziggo.nl
K.v.K 64413152
BTW nr81276485B02
rek.no NL55 INGB 0003 0208 71

<i>Projectno.</i>	1706-1
<i>Tekst en samenstelling</i>	Jan Maassen
<i>Foto's</i>	Jan Maassen
<i>Foto op omslag</i>	Jan Maassen
<i>Wijze van citeren</i>	J.F.G.Maassen, herontwikkeling Dorpsstraat 28, Vught
<i>In opdracht van</i>	Bleijenburg Vught B.V. Rijksweg 3 5076 PB Haaren
<i>Contactpersoon</i>	Mw. Lisa Crijns (Crijns Rentmeester B.V.) Dhr. P. Schellekens
<i>Status</i>	concept
<i>Datum</i>	31-7-2017

© 2017 Maassen Ecologisch Advies en Onderzoek, 's-Hertogenbosch

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van de opdrachtgever zoals hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit deze rapportage mag worden vermenigvuldigd of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, druk, internet, fotokopie of andere wijze zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever Maassen Ecologisch Advies en Onderzoek, noch mag het zonder deze toestemming voor een ander doel gebruikt worden dan waarvoor het vervaardigd

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van de natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoeklocatie voor beschermde soorten. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen.

Maassen Ecologisch Advies en Onderzoek is niet aansprakelijk voor vervolgschade, alsmede schade die voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van de werkzaamheden of andere verstrekte gegevens. De opdrachtgever vrijwaart Maassen Ecologisch Advies en Onderzoek voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Inhoud

1	Inleiding	9
	1.1 Aanleiding	9
	1.2 Vraagstelling	9
	1.3 Ligging van de planlocatie	10
	1.4 Beschrijving van de planlocatie en directe omgeving	10
	1.5 Beoogde ingrepen en ontwikkelingen	11
2	Wettelijk kader	13
	2.1 Inleiding	13
	2.2 Soortenbescherming	13
	2.2 Gebiedsbescherming	14
	2.3 Rode Lijst	14
3	Onderzoeksresultaat	15
	3.1 Methodiek	15
	3.2 Gebiedsbescherming	16
	3.3 Soortenbescherming	18
	3.3.1 <i>Europees beschermde soorten (Habitatrichtlijn)</i>	18
	3.3.2 <i>Europees beschermde soorten (Vogelrichtlijn)</i>	21
	3.3.3 <i>Nationaal beschermde soorten (ontheffingsplichtig)</i>	21
	3.3.4 <i>Nationaal beschermde soorten (vrijstelling)</i>	21
4	Conclusie en aanbeveling	23
	4.1 Gebiedsbescherming	23
	4.2 Soortbescherming	23
	4.3 Voorzorgsmaatregelen en aanbevelingen	23
	4.4 Mitigerende en compenserende maatregelen	24
	4.5 Ontheffingsaanvraag	24
	4.5 Vervolgonderzoek	24
	4.6 Samenvattend	24
	Bronnen	27
	Bijlage1 - Wet Natuurbescherming	29
	Bijlage2 - Beschermde soorten en verblijfplekken	30
	Bijlage3 - Soorten met een vrijstelling	33

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Ontwikkelaar Bleijenburg Vught B.V. heeft het voornemen tot de gedeeltelijk sloop en gedeeltelijke hergebruik van het bibliotheek gebouw op adres Dorpsstraat 28 te Vught.

Crijns Rentmeesters te Someren heeft de opdracht om de voorgenomen herontwikkeling mogelijk te maken binnen de gestelde wettelijke kaders, waarvoor een bestemmingsplanherziening nodig is. In kader van deze bestemmingsplanherziening wordt door de gemeente Vught een Quickscan flora en fauna gewenst. Maassen Ecologisch Advies en Onderzoek is aangezocht om deze quickscan uit te voeren.

1.2 Vraagstelling

De uitvoering van de plannen kan mogelijk gevolgen hebben voor de aanwezige (beschermde) flora en fauna die ter plekke aanwezig is en van invloed zijn op de nabijgelegen beschermde natuurgebieden. Deze quickscan probeert daarom de volgende onderzoeksvragen te beantwoorden.

- Zijn er op de onderzoeklocatie beschermde planten en/ of diersoorten aanwezig of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde soorten te verwachten?
- Is het onderzoeksgebied gelegen in de (naaste) omgeving van een beschermd natuurgebied?
- Is het uitvoeren van een vervolgonderzoek noodzakelijk?
- Is het noodzakelijk om een ontheffingsaanvraag voor de Wet Natuurbescherming in te dienen?

1.3 Ligging van de planlocatie

Het plangebied ligt in het oude centrum van Vught binnen een dicht bebouwde stedelijke omgeving. Echter slechts op een zeer korte afstand van 0,4 km oostelijke ligt het landelijke buitengebied dat omschreven kan worden als een landgoederenpark en beekdalenlandschap. De snelweg A2 vormt echter een abrupte scheiding en ecologische barriere met deze omgeving en het stedelijk gebied waarbinnen het plangebied ligt. Op grotere afstanden van 1,2 noordoostelijk, 1,8 km noordwestelijk en op 1,6 km westelijk liggen gebieden van hoge natuurwaarde, respectievelijk de Bossche Broek, Vughtse Gement en Vughtse Heide. Op een zeer korte afstand van zo'n 200 m ligt binnen de bebouwde kom het dicht beboste landgoedpark Zionsburg. Dit landgoed met veel monumentale bomen valt onder de provinciale ecologische hoofdstructuur (NNN) en is sinds decennia niet toegankelijk voor het publiek geweest. Het landgoed heeft jarenlang onder een weinig intensief beheer gestaan waardoor het vanaf de openbare weg als een weinig toegankelijke wildernis in wording oogt. Degelijk locaties krijgen in de loop van de tijd een reservaatfunctie voor natuur die onder druk staat van de verstedelijking van de omgeving. Deze ligging ten opzichte van het landgoed biedt goede condities om b.v. vleermuizen te verwachten die binnen het plangebied verblijven en binnen het parkbos foerageren.

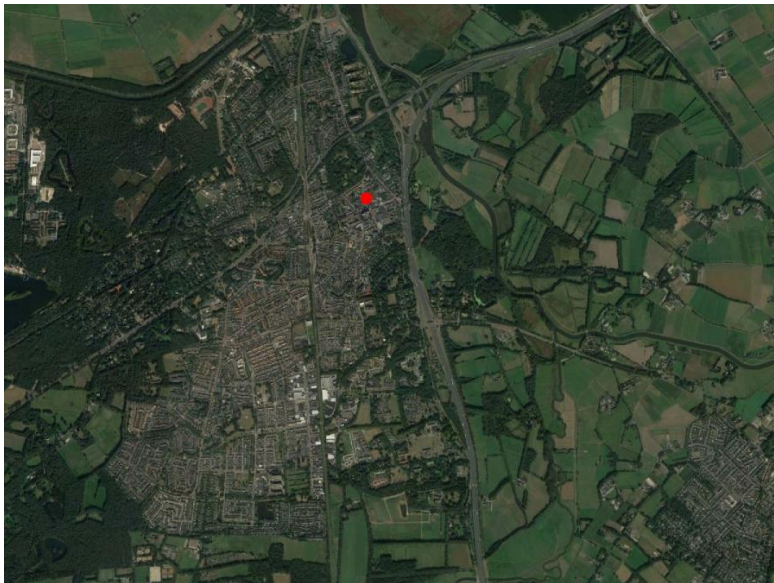

Fig1. Ligging van het plangebied (rode stip) in de omgeving
(Luchtfoto Google Earth)

1.4 Beschrijving van de planlocatie en directe omgeving

Het plangebied betreft voornamelijk de bebouwing die ten tijde van het veldbezoek nog in gebruik was als bibliotheek. Een deel van het achterliggend parkeerterrein met een houten fietsenstalling valt naar de aangegeven begrenzing ook binnen het projectgebied. Dit plangebied bestaat voornamelijk uit bestrating en bebouwing. Groen is slechts aanwezig in de vorm van enkele schamele bomen. Een klein verwaarloosd stadsplantsoen met onkruiden, lage houtopslag en functioneel stadsgroen valt binnen de invloedssfeer van het plangebied. Dit groen is van een zeer lage natuurwaarde.

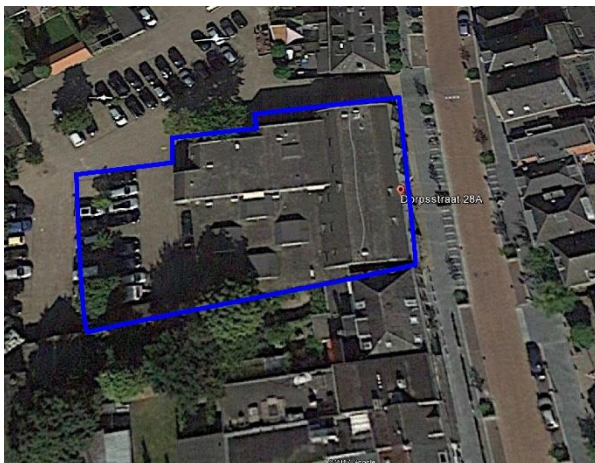

Fig.2. Blauwe lijnen aanduiding projectgebied.
Bron: foto links Google Earth; fig. rechts Crijns
Rentmeesters BV

Het hoofdaandeel betreft het bibliotheekgebouw, wat een relatief modern gebouw is van drie verdiepingen hoog en, gelet op de architectuur, uit de jaren 80 of 70 van de vorige eeuw stamt. Het gebouw heeft gevels van bakstenen en naast plat dak ook dakdelen die bekleed zijn met betonnen dakpannen. Langs de dakranden zijn overal metalen gevellatten en eveneens metalen bekistingen

van de dakgoten aanwezig. De gevels en gevelbekleding tonen tekenen van slijtage en achterstallig onderhoud, wat gunstig is voor de verblijfsmogelijkheden van vleermuizen en vogels. Het gebouw is aan de binnenkant dusdanig goed afgewerkt en afgedicht dat de binnenruimte geheel ontoegankelijk voor de verschillende soorten beschermde fauna. Er zijn geen donkere ruimten die geschikt en toegankelijk voor vleermuizen zijn.

1.5 Beoogde ingrepen en ontwikkelingen

De ingreep betreft de sloop van een deel van de bebouwing en deels ombouw tot een appartementencomplex. Voor dit doel zullen sloopwerkzaamheden plaats vinden en zal wat stadgroen van een lage natuurwaarde geamoveerd worden.

Foto impressie van het plangebied

Fig.3. Zicht op de voorgevel

Fig.4. Achterkant van het bibliotheekgebouw

Fig.5. Binnenkant

Fig.6. Parkeerterrein aan achterkant van het gebouw

Fig.7. Zicht op landgoedpark Zionsburg vanaf de openbare weg

2. Wettelijk kader

2.1. Inleiding

Op 1 januari 2017 is de nieuwe Wet Natuurbescherming van kracht geworden. Deze wet vervangt 3 wetten: de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en Faunawet. Zowel in de voorgaande als nieuwe wetgeving zijn de nationale natuurwetgeving en internationale richtlijnen en verdragen verankerd, zoals Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, Wetland-Convention, Convention van Bern, Cites en Verdrag van Ramsar. De wet is opgesplitst in de bescherming van soorten (soortbescherming) en bescherming van gebieden (gebiedsbescherming).

2.2. Soortenbescherming

Beschermingsniveaus

Evenals bij de voorgaande Flora- en faunawet gelden een aantal verbodsbepalingen ter bescherming van planten- en diersoorten (zie bijlage). Echter het aantal beschermingsniveaus is teruggebracht, waarbij drie categorieën beschermde soorten worden onderscheiden

- Europees beschermde soorten volgens de Vogelrichtlijn
- Europees beschermde soorten volgens de Habitatrichtlijn.
- Nationaal beschermde soorten.

Het zwaarst beschermingsniveau gelden de Europees beschermde soorten; deze valt onder de Habitat- en Vogelrichtlijn en worden hier als strikt beschermd aangeduid. De beschermde soorten van de habitatrichtlijn betreffen uitsluitend soorten die op bijlage IV vermeldt staan. Voor soorten van bijlage II is de bescherming opgeheven of deze vallen onder het beschermingsregiem van nationaal beschermde soorten. Een gevolg hiervan is o.a. dat een aantal vissoorten niet meer beschermd zijn. Voor nationaal beschermde soorten geldt een zwakker beschermingsregiem en er kan per provincie en per soort vrijstelling verleend worden voor ingrepen die betreffen ruimtelijke ontwikkeling en bestendig beheer en onderhoud. Voor alle inheemse diersoorten, beschermt of onbeschermd, geldt de zorgplicht. De zorgplicht wil zeggen dat men deze niet onnodig mag doden, verwonden of beschadigen. Voor onbeschermden soorten geldt geen ontheffingsplicht maar alleen de zorgplicht.

Jaarrond beschermde verblijfplekken

Naast soorten beschermt de Wet Natuurbescherming ook verblijfplaatsen die als “vast” kunnen worden aangemerkt. Deze bescherming geldt alleen de vaste verblijfplaatsen van vogels (zie bijlage) en zoogdieren. Een vaste verblijfplek betreft een verblijfplek waarnaar een dier regelmatig terugkeert en niet slechts eenmalig voor een specifieke functie gebruikt wordt, zoals de nesten van de meeste vogels. Ook hier zijn er verschillende gradaties in beschermingsniveau, afhankelijk hoe kwetsbaar de instandhouding van de soort is in relatie tot gebruik van de vaste verblijfplek. In samenhang met de verblijfplek wordt ook de leefomgeving beschermd zover deze van belang is om het functioneren van de verblijfplek mogelijk te maken

Ontheffingsplicht

Alle beschermde soorten zijn in principe ontheffingsplichtig. Indien men kan garanderen dat de voorgenomen plannen geen overtreding van de Wet Natuurbescherming tot gevolg hebben geldt een vrijstelling. Een mogelijkheid om een dergelijke garantie te geven is onder meer door het werken met een door het ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode. Vrijstelling doormiddel van een goedgekeurde gedragscode geldt voor alle beschermde soorten en zowel voor werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud als voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling (een verschil met voorgaande wetgeving). Indien dergelijke garanties niet kunnen worden gegeven moet men ontheffing aanvragen van artikel 3.1 lid2 (Vogelrichtlijn) of artikel 3.5 lid 4 (Habitatrichtlijn en nationaal beschermde soorten).

-Artikel 10 van de voormalige Flora en Faunawet, het verbod om dieren onnodig te verontrusten en hun vaste verblijfplekken te verstoren, is niet meer van toepassing op nationaal beschermde soorten binnen de huidige wetgeving; echter de verboden om soorten niet opzettelijk te doden, vangen, plukken of vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of vernielen blijft ook binnen de Wet Natuurbescherming onverminderd van toepassing. Onder de term “opzettelijk” moet men ook de zgn. “voorwaardelijke” opzet verstaan; dat betekent dat de initiatiefnemer zich bewust moet zijn van de effecten van zijn handelingen).

-Voor broedende vogels wordt geen ontheffing verleend (artikel 3.1 lid2) zover het een directe fysieke aantasting (vernietigen, wegnemen) van het nest dat in gebruik is betreft. Verstoring van broedende vogels waarbij het nest en broedsel ongeschonden blijft is alleen toegestaan als de staat van instandhouding niet in het geding is, dus niet van negatieve invloed op de populatie is (artikel 3.1 lid 4 en 5).

Toetsing

Voor beide categorieën beschermde soorten moeten de effecten op populatieniveau worden getoetst. In tegenstelling met de voorgaande Flora en faunawet is de bescherming in mindere mate individueel en dient de staat van instandhouding van de gehele populatie meer in aanmerking genomen te worden.

Een ontheffingsaanvraag wordt beoordeeld op de volgende drie criteria:

- aanwezigheid van aanvaardbare alternatieve mogelijkheden;
- aanwezigheid van een wettelijk belang;
- de staat van instandhouding van de soort.

En in het geval er jaarrond beschermde verblijfplekken in het geding zijn:

- behoud van functionaliteit van de verblijfplek.

Het wettelijk belang betreft, afhankelijk van de status van de soort, een nationaal wettelijk belang (Vrijstellingsbesluit) of een Europees wettelijk belang (Habitatrichtlijn of Vogelrichtlijn). Deze wettelijke belangen hebben o.a. betrekking op de openbare veiligheid, volksgezondheid, veiligheid luchtvaart en bescherming flora en fauna. In het geval van nationaal beschermde soorten worden de genoemde criteria soepeler toegepast en zijn er extra vrijstellingsmogelijkheden.

2.3. Gebiedsbescherming

De gebiedsbescherming onderscheidt twee typen beschermde natuurgebieden

- De gebieden die op Europees niveau een bescherming genieten en aangewezen zijn in het kader van de Habitatrichtlijn (HR), Vogelrichtlijn (VR) en Verdrag van Ramsar (wetlands). Deze gebieden vallen onder de noemer van Natura 2000 en betreffen gebieden van grote ecologische waarde.
- Natuurgebieden en verbindingstructuren die op landelijke basis zijn ingesteld en vallen onder het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Deze natuurgebieden en hun onderlinge verbindingen vormen een samenhangend ecologisch netwerk. De NNN is de opvolging van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) waarvan de naam de EHS nog in de wetgeving verankerd is.

Ook hier genieten de gebieden die onder een Europees beschermingsregiem vallen de meest striktste bescherming.

Voor beide categorieën van beschermde gebieden geldt dat activiteiten die een negatief effect hebben op de kwaliteit van de gebieden in het algemeen verboden zijn. Uitgezonderd zijn activiteiten binnen Natura 2000 gebied die uitgevoerd worden in het kader van vastgelegde beheersplannen ten behoeve van Natura 2000 doelen. Een ontheffing wordt alleen verleend indien er geen reële alternatieven zijn, de staat van instandhouding van soorten niet in gevaar komt en er sprake is van een groot openbaar belang, dat o.a. de volksgezondheid en openbare veiligheid kan betreffen.

De ontheffingsverlening gaat veelal gepaard onder strikte voorwaarden en beperkingen en er is altijd sprake van een compensatieplicht. Bij Natura 2000 gebied wordt doormiddel van een voortoets beoordeeld of er negatieve effecten verwacht kunnen worden en in hoeverre deze als significant beoordeeld kunnen worden. Bij niet-significante negatieve effecten volgt een "lichte" beoordeling doormiddel van een Verslechteringtoets. Bij significante negatieve effecten wordt de "zware" route gevolgd doormiddel van een Passende beoordeling en ADC-toets.

2.4 Rode lijsten

Rode lijsten geven een overzicht van soorten die uit Nederland zijn verdwenen of duidelijk achteruit zijn gegaan. Rode lijsten hebben een signaleringfunctie en geen juridische status. Plaatsing op de lijst betekent daarom niet automatisch dat de soort beschermd is. Daarvoor is opname van de soort onder de Flora- en faunawet nodig. De Rode lijsten zijn richtinggevend voor toekomstig beleid. Van overheden en terrein behorende organisaties wordt verwacht dat zij bij beleid en beheer rekening houden met de Rode lijsten.

3. Onderzoeksresultaat

3.1. Methodiek

Literatuuronderzoek

In het kader van deze quickscan heeft een bronnenonderzoek plaatsgevonden, waarbij is gekeken naar gebiedsgerichte bescherming en mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied. Er is voor het soortenonderzoek gebruikgemaakt van gegevens van diverse websites, o.a. de website van Ministerie van Economische Zaken, en diverse verspreidingsatlassen. Voor de gebiedsgerichte bescherming is gekeken naar de ligging van het plangebied ten opzichte van relevante natuurterreinen in de omgeving en de ligging ten opzichte van Natuurbeschermingswet 1998 gebieden (Habitat- en Vogelrichtlijngebieden) en de NNN (EHS) (Natuurnetwerk Nederland).

Veldonderzoek

Het veldbezoek werd op 26-7-2017 uitgevoerd door dhr. J. Maassen. Tijdens het veldbezoek was het half bewolkt, windkracht 3, droog en rond de 24 graden C. Een weertype dat als wisselvallig zomerweer omschreven kan worden.

Tijdens de uitgevoerde veldonderzoeken zijn de aanwezige biotopen in het plangebied vastgesteld. Tevens is onderzoek gedaan naar biotopen en natuurwaarden in de directe aangrenzende omgeving waarop ontwikkelingen binnen het plangebied van invloed op kunnen zijn. Aan de hand van de aanwezige biotopen kan worden bepaald of er mogelijk beschermde soorten voorkomen. Naast de biotopen zijn directe en indirecte aanwijzingen opgenomen, die kunnen duiden op het voorkomen van beschermde soorten. Behalve het fysiek aantreffen van exemplaren van soorten is er ook gelet op bijv. hollen, uitwerpselen, prooiresten, braakballen vraat-, loop- en veegsporen. Deze waarnemingen zijn bij de beoordeling betrokken. De aanwezige biotopen zijn vergeleken met de habitateisen van beschermde planten- en diersoorten. Op basis van deze vergelijking is beoordeeld welke van deze soorten in het plangebied kunnen voorkomen. De bevindingen van het veldbezoek en het literatuuronderzoek zijn verwerkt in onderstaande notitie.

3.2 Gebiedsbescherming

Ligging ten opzichte van beschermde natuurgebied

Het plangebied maakt geen deel uit van NNN-structuren maar ligt op relatief korte afstanden van deze gebieden. Het dichtstbijzijnde NNN-gebied, landgoedpark Zionsburg, ligt op slechts 90m afstand. De hemelsbrede afstand tot het uitgestrekte NNN-gebied aan de oostkant van Vught is slechts 0,4 km. Echter het plangebied ligt binnen het stedelijk gebied ecologisch geheel geïsoleerd van dit groter NNN-gebied. Ook de afstanden van de dichtstbijzijnde Natura 2000 gebieden is relatief kort. Op een afstand van 1,2 km ligt de Bossche Broek en op een afstand van ongeveer 3km km ligt Vlijmens Ven en Moerputten. Beide gebieden maken deel uit van het Natura 2000 gebied Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek.

Fig.8. Links Ligging van het plangebied (rode stip) ten opzichte van de NNN-gebied (groen gemarkeerd). Rechts ligging ten opzichte van Natura 2000 gebied (oranje gekleurd). Bron: Ministerie van EZ

Effecten

Het plangebied en omliggende gebied maakt geen onderdeel uit van de hierboven genoemde beschermde natuurgebieden. Van een directe aantasting en afname van areaal is daarom geen sprake. Gelet op de aard en schaal van de voorgenomen ontwikkeling ligt het in de verwachting dat de meeste factoren die op afstand werken niet van invloed zijn. Hooguit de factor stikstofdepositie, de enige factor die op grotere afstand werkt, kan van invloed zijn. Echter hierbij dient in aanmerking genomen te worden dat de nieuwe bestemming van het plangebied van een aard en schaal is, die in dit opzicht niet wezenlijk verschilt van de bestaande situatie. Meer ligt het voor de hand dat de factor stikstofdepositie afneemt, daar het plangebied een woonfunctie krijgt en de huidige publieke functie verdwijnt. Daarom kan verwacht worden dat de verkeersbewegingen die het plangebied genereert afneemt en daarmee het deel van de stikstofuitstoot waarvoor het gemotoriseerd verkeer verantwoordelijk is. Een deel van het gebouw wordt gesloopt, waardoor ook minder kubieke meters aan binnenruimte verwarmd hoeft te worden, ook dit betekent een reductie van de stikstofuitstoot. Deze reductie kan het eventueel extra gebruik dat de nieuwe woonfunctie genereert compenseren. Om genoemde redenen wordt geen bijdrage verwacht van de huidige achtergronddepositie die in enige mate significant kan zijn, eerder ligt het voor de hand een afname ten opzichte van de huidige situatie

Conclusie

- Er worden geen effecten verwacht die de wezenlijke waarden en kenmerken van de NNN/EHS significant aantasten. Een toetsing aan het NNN/EHS-beleid wordt niet noodzakelijk geacht.
- Negatieve effecten op Natura 2000 gebied kunnen ook geheel uitgesloten worden gelet op de afstand en schaal en aard van de voorgenomen ontwikkelingen. Het ligt niet voor de hand dat de herontwikkeling tot enige relevante bijdrage levert aan de achtergronddepositie van stikstof op Natura 2000 gebied. Een toetsing aan de Natura 2000 wetgeving wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

3.3 Soortenbescherming

3.3.1 Europees beschermde soorten (Habitatrichtlijn)

Beschermde soorten van deze categorie uit de groepen van amfibieën, reptielen, insecten (libellen, vlinders, kevers) die in de omgeving voorkomen zijn te specifiek gebonden aan natuurlijke milieus van heide, bos en zwak gebufferde waters om binnen de gehele versteende stadsomgeving die het plangebied biedt te verwachten. De specifieke biotoopvereisten voor deze soorten ontbreken geheel. De Habitatrichtlijn beschermt tevens een viertal plantensoorten; ook deze kunnen op basis van de biotoopeisen en hun zeldzaamheid geheel uitgesloten worden. De enige soorten die doormiddel van de habitatrichtlijn beschermd zijn en met grote zekerheid verwacht kunnen worden zijn vleermuizen. Buiten de dieren zelf, zijn ook de verblijfplaatsen en de structuren die noodzakelijk zijn om deze in stand houden beschermd. De bescherming geldt de verblijfplekken die jaarrond in gebruik zijn; d.w.z. vaste verblijfplekken waarnaar vleermuizen periodiek terugkeren om bepaalde levensfunctie te vervullen. Ook bij afwezigheid van vleermuizen zijn deze beschermd (zie verder kader).

Vleermuizen

Toelichting

Wettelijke bescherming en levenswijze

Alle in Nederland voorkomende vleermuizen staan vermeld in Tabel 3 bijlage IV van de Europese habitatrichtlijn en zijn daardoor op Europees niveau beschermd. Deze bescherming betreft tevens de vaste rust- en verblijfplaatsen. Onder deze vaste rust- en verblijfplaatsen wordt verstaan: "het gehele systeem waarvan een populatie gebruik maakt tijdens de jaarcyclus van de soort".

Vleermuizen onderhouden verschillende type verblijfplekken als paarverblijven, winterverblijven, kraamverblijven en zomerverblijven. Voor de staat van instandhouding van de lokale populatie van de soort zijn de kraamverblijven en de grote winterverblijven van het grootst belang. In gebruik van paarverblijven zijn vleermuizen het meest flexibel. In de loop van het seizoen wisselen vleermuizen regelmatig van verblijfplaats waarbij gebruik wordt gemaakt van vaste routes tussen de verblijfplekken. Eveneens tussen foerageergebieden en verblijfplaatsen onderhouden vleermuizen vaste routes. Bij het gebruik van deze routes oriënteren vleermuizen zich op lijnvormige elementen in het landschap zoals bomenlanen, kanalen en houtwallen.

Dit gehele systeem van verbindingroutes en foerageergebieden die het functioneren van de verblijfplaatsen voor hun specifieke functies mogelijk maakt wordt de functionele leefomgeving genoemd. Ingrepen binnen de functionele leefomgeving die het functioneren van de verblijfplaatsen aantasten worden door de wetgever gelijkgesteld aan de aantasting van verblijfplekken zelf. In deze zin is de functionele leefomgeving even strikt beschermd als de verblijfplekken.

Bronnen

Op basis van landschapskenmerken en bronnenonderzoek worden binnen de wijdere omgeving zeker de Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger, Rosse vleermuis, Gewone grootoorvleermuis en mogelijk Watervleermuis verwacht worden. Van genoemde soorten is alleen de Rosse vleermuis uitsluitend een boombewoner; grootoorvleermuizen, watervleermuizen en Ruige dwergvleermuis kunnen zowel bebouwing als boomholten bewonen. De Laatvlieger en Gewone dwergvleermuis bewonen uitsluitend bebouwing. Van de genoemde soorten is de Gewone dwergvleermuis veruit de meest algemene soort in stedelijk gebied en de soort die met de grootste kans binnen het plangebied aangetroffen kan worden.

Veldbezoek

De bebouwing binnen het plangebied is in pandig geheel ontoegankelijk voor vleermuizen. De binnenruimte is als gevolg van het huidig gebruik, inrichting en inval van daglicht geheel ongeschikt voor verblijf van vleermuizen. Er ontbreken geschikte donkere en toegankelijke ruimten (zolders,

kelders) om in te verblijven. Echter de buitenkant van het gebouw biedt goede toegangsmogelijkheden voor verblijf in spouwruimten, onder dakpannen, in de bekisting van regengoten e.d. In dit opzicht werden de volgende zaken in aanmerking genomen (in volgorde van afnemend belang).

- Rond het gebouw zijn overal aan de bovenranden van de gevels stootvoegen aanwezig die ruim genoeg zijn om ook aan grotere vleermuizen toegang te verlenen tot de spouwruimten. De stootvoegen zijn gunstig gelegen ten opzichte van de aanvliegroutes.

- Langs de bovenranden van de daken zijn op veel plekken toegangen tot onder de dakpannen aanwezig. Doordat de bovenplaten van de gevelbekisting, die oorspronkelijk de dakpannen afdekten, verbogen zijn, zijn de openingen tot onder dakpannen bloot komen te liggen.

- De gevelbekisting toont veel tekenen van slijtage en achterstallig onderhoud, waardoor aan de hoekpunten van de gevels met daken kieren en gaten zijn ontstaan waardoor vleermuizen toegang tot in de bekisting kunnen krijgen. Het metaal van de bekisting is wegens zijn slechte isolerende eigenschappen weinig geschikt materiaal om in te verblijven; echter de bekisting kan inwendig materialen bevatten die wel isolerend genoeg zijn om voor een stabiel binnenklimaat te zorgen. Ook kunnen vleermuizen mogelijk via de bekisting toegang krijgen tot andere delen van de bebouwing.

- Aan de zuidoosthoek van het gebouw is de gevel ter hoogte van dakrand ernstig beschadigd. Er zit hier een groot gat doordat één of meerdere stenen afgebrokkeld zijn. Via dit gat dat ideaal is gelegen voor aanvliegende vleermuizen kan toegang tot spouwruimten en tot onder de dakpannen verkregen worden.

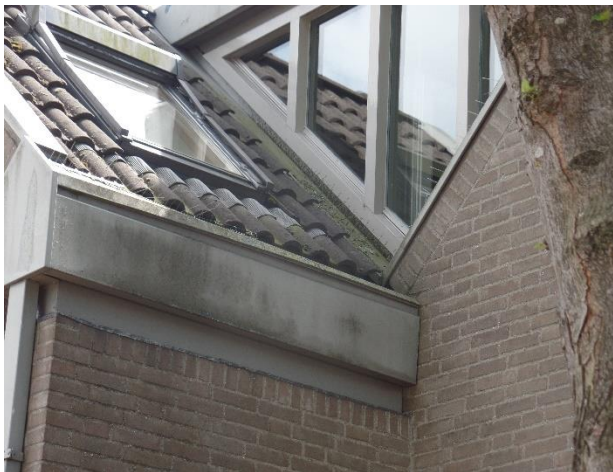

Fig.9. Hoekpunt van gevel

Fig.10. Open dakpannen

Fig.11. Beschadiging

Fig.12. Stootvoegen

De omgeving biedt voldoende groenstructuren om vanuit het plangebied door te trekken naar foerageergebied buiten verstedelijkt gebied. Verwacht worden in ieder geval foeragerende Gewone dwergvleermuizen dicht bij het plangebied; zeker langs de boomrijen aan de noordkant van het aangrenzend parkeerterrein en de aangrenzende tuin van de burens aan de westkant.

Conclusie

-Als gevolg van ingrepen binnen het plangebied kunnen negatieve effecten op jaarrond beschermde verblijfsplaatsen en verblijfsmogelijkheden van vleermuizen niet geheel uitgesloten worden

-Als gevolg van de herontwikkeling wordt geen aantasting van foerageergebied noch groenstructuren die van belang zijn als trek- en verplaatsingsstructuren verwacht.

3.3.2 Europees beschermde soorten (Vogelrichtlijn)

Toelichting

Alle vogels die binnen Europa als inheems worden aangemerkt vallen onder de bescherming van de Vogelrichtlijn, en v daardoor binnen de Wet Natuurbescherming onder het strikte Europese beschermingsregiem. Tijdens het broedseizoen ook nesten en broedplekken van vogels beschermd. De wet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het ge erom of er een broedgeval aanwezig is. Van een aantal vogelsoorten worden de nesten ook buiten het broedseizoen beschermd; deze worden als jaarrond beschermd aangeduid. Als nestendoor een ruimtelijke ontwikkeling verdwijnen, afhankelijk van de soort en nestgebruik een ontheffingsaanvraag noodzakelijk zijn.

De volgende categorieën (aflopend in beschermde status) worden onderscheiden:

Categorie 1: Ontheffingsaanvraag altijd noodzakelijk

Nesten jaarrond beschermd, vaste rust- en verblijfplaatsen jaarrond beschermd.

Soorten: Boomvalk, Buizerd, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart, Havik, Huismus, Kerkuil, Oehoe, Ooievaar, Ransuil, Ro Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Wespandief en Zwarte wouw.

Categorie 2: Ontheffingsaanvraag mogelijk noodzakelijk

Deze soorten vragen extra onderzoek, ook al zijn hun nesten niet jaarrond beschermd. Echter ze zijn wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of "als ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen".

Soorten: Blauwe reiger, Boerenzwaluw, Bonte vliegenvanger, Boomklever, Boomkruiper, Bosuil, Brilduiker, Draaihals, Eidereend, Ekster, Gekraagde roodstaart, Glanskop, Grauwe vliegenvanger, Groene specht, Grote bonte specht, Hop, Huiszwaluw, Ijsvogel, Kleine bonte specht, Kleine vliegenvanger, Koolmees, Kortsnavelboomkruiper, Oeverzwaluw, Pimpelmees, Raaf, Ruigpootuil, Spreeuw, Tapuit, Torenvalk, Zeearend, Zwarte kraai, Zwarte mees, Zwarte roodstaart en Zwarte specht.

Categorie 3: Ontheffingsaanvraag niet nodig buiten het broedseizoen

Soorten: Overige soorten

Voor vogels geldt een aantal beschermingscategorieën die hieronder besproken worden (zie voor toelichting bovenstaand kader).

Categorie 1; ontheffingsaanvraag altijd nodig

Bronnenonderzoek

Op basis van de omgevingskenmerken van een kleinschalige stedelijke woonomgeving kunnen een aantal vogelsoorten verwacht worden die als de meest uitgesproken cultuurvolger binnen stedelijk gebied gelden. Soorten die voor het vinden van voortplantingsplekken in het bijzonder afhankelijk van bebouwing zijn. Binnen omgeving zijn de omstandigheden gunstig om de Huismus en Gierzwaluw te verwachten. De omgeving biedt niet de landschapskenmerken om verblijfplekken van uilen

(Steenuil en Kerkuil) en andere roofvogels te verwachten. Ook ontbreken geschikte verblijfsmogelijkheden voor deze soorten

Veldbezoek

-Tijdens het veldbezoek werd binnen het plangebied en directe omgeving geheel geen aanwezigheid van huismussen vastgesteld. Huismussen eisen een rommelige omgeving met veel afwisseling aan begroeiingstructuren en een zekere mate van openheid. Deze condities zijn zeker aanwezig binnen de directe omgeving met relatief weinig moderne bebouwing en veel groen van stadstuinen.

Geschikte nestgelegenheid is binnen het plangebied onder de dakpannen te vinden. Echter tijdens het veldbezoek werd binnen het plangebied en directe omgeving geheel geen aanwezigheid van huismussen vastgesteld. Ook nergens werden aanwijzingen, zoals uitstekend nestmateriaal onder de dakpannen en mestsporen, gevonden dat Huismussen binnen het plangebied verblijven.

-Om aanwezigheid van gierzwaluwen vast te stellen was het niet meer de juiste tijd van het jaar. Echter deze worden zeker verwacht boven het centrum van Vught. In principe zijn er geschikte verblijfsmogelijkheden onder de dakpannen aanwezig. Echter er ontbreken geschikte aanvliegmogelijkheden tot deze en andere potentiële verblijfplekken.

Te verwachten effecten

Er werden geen aanwijzingen gevonden dat jaarrond beschermde vaste verblijfplekken van vogels ten gevolge van de ingrepen aangetast of verstoord worden, noch dat de functionele leefomgeving van vogels die jaarrond beschermde vaste verblijfplekken onderhouden aangetast wordt.

Conclusie

Als gevolg van de voorgenomen ingrepen en herontwikkeling worden geen negatieve effecten verwacht op jaarrond beschermde verblijfplekken van vogels en functioneel leefgebied dat van belang is voor de instandhouding van deze verblijfplekken.

Categorie2; ontheffingsaanvraag mogelijk noodzakelijk

Waarnemingen uit deze categorie betroffen algemene soorten stads- en tuinvogels als Ekster, Koolmees en Pimpelmees, echter voornamelijk binnen de stadsomgeving buiten het plangebied. Er werden geen aanwijzingen (mestsporen, strooisel) gevonden dat soorten uit deze groep binnen het plangebied broeden. Ten gevolge van de voorgenomen ontwikkeling wordt geen negatief effect verwacht op de staat van instandhouding van soorten uit deze categorie. Wel dient voor deze soortgroep rekening gehouden te worden met het broedseizoen; niet uitgesloten kan worden een enkel broedgeval van Koolmees en Spreeuw onder dakpannen of in nissen.

Categorie 3; ontheffingsaanvraag niet noodzakelijk

Tijdens het veldbezoek werd geen activiteit van algemene tuinvogels binnen het plangebied vastgesteld. Het groen binnen het plangebied en directe invloedssfeer daarvan is te weinig substantieel om nestgelegenheid te bieden. Echter een enkel broedgeval kan nooit geheel uitgesloten worden. Indien het broedseizoen in acht wordt genomen of afdoende maatregelen genomen worden om broedgevallen niet te verstoren worden geen negatieve effecten op deze soortgroep verwacht.

3.3.3 Nationaal beschermde soorten (ontheffingsplichtig)

Beschermde soorten van deze categorie uit de groepen van amfibieën (Alpenwatersalamander, Vinpootsalamander) reptielen (Levendbarende hagedis) die in de omgeving voorkomen zijn te specifiek gebonden aan natuurlijke milieus van heide, bos en zwak gebufferde waters dat deze voor

het plangebied geheel uitgesloten kunnen worden. Op basis van verspreidingsgegevens en habitateisen kunnen ook uitgesloten worden beschermde soorten uit de groep van vissen, libellen, vlinders en de enige nationaal beschermde keversoort (Vliegend hert). Binnen het half natuurlijk milieu ontbreken de condities om natuurlijk groeiplekken van beschermde plantensoorten te verwachten. De enige beschermde soorten uit deze categorie die met een zeer kleine waarschijnlijk verwacht kunnen worden betreffen soorten uit de soortgroep van zoogdieren.

Zoogdieren

Bronnenonderzoek

Op basis van het gepleegde bronnenonderzoek kunnen op betrekkelijk korte afstanden van het plangebied Eekhoorn en Das verwacht worden. In de bosrijke omgeving van Vught komt de Eekhoorn tot in de bebouwde kom voor, echter het plangebied biedt niet de omgeving waarbinnen de soort verwacht wordt. Het leefgebied van de Das betreft uitsluitend het landelijk gebied rond Vught en niet de verstedelijkte omgeving waarin het plangebied ligt.

Uitsluitend op basis van de omgevingskenmerken van een verstedelijkt gebied kunnen als nationaal beschermde soorten uit deze categorie alleen kleine marterachtigen, in het bijzonder Bunzing en Wezel, en Steenmarter verwacht worden. Voor kleine marterachtigen geldt een vrijstelling voor ingrepen aan bebouwing en erven. De ontheffingsplicht voor deze soorten geldt landelijk uitsluitend voor de provincies Noord-Brabant en Noord-Holland.

Bronnenonderzoek heeft geen aanwijzingen opgeleverd dat de Steenmarter, die landelijk in opkomst is, al tot de bebouwde kom van Vught is doorgedrongen.

Veldbezoek

De veldcondities binnen het plangebied en omgeving zijn ongunstig om kleine marterachtigen en Steenmarter te verwachten. De bebouwing binnen het plangebied biedt weinig verblijfsmogelijkheden en de omgeving rond de bebouwing te weinig beschutting en foerageermogelijkheden. Er werden geen aanwijzingen gevonden doormiddel van sporenonderzoek dat genoemde soorten en andere soorten uit deze categorie binnen het plangebied verblijven.

Conclusie

Op basis van het gepleegde bronnenonderzoek en veldbezoek worden geen negatieve effecten verwacht het op het leefgebied en verblijfplekken van beschermde grondgebonden zoogdieren waarvoor momenteel geen vrijstelling geldt.

3.3.4 Nationaal beschermde soorten (vrijgesteld)

Binnen de stads omgeving kunnen uit deze categorie enkele uitgesproken cultuurvolgers als Egel, Huisspitsmuis en Bosspitsmuis verwacht worden. Deze soorten zullen het open en geplaveide plangebied mijden en beschutting en foerageergelegenheid zoeken in de omringende tuinen. Hetzelfde gelet voor een aantal algemene soorten uit de groep van amfibieën, als Bruine kikker en Gewone pad, waarvoor een vrijstelling geldt.

Voor deze vrijgestelde beschermde soorten en soorten die buiten elk beschermingsregiem vallen geldt alleen de zorgplicht, d.w.z. onnodige verwonding, doden en verstoring dient te worden voorkomen. In het bijzonder dient daarom zorgvuldig te werk worden gegaan bij verwijdering van groen en afval.

4. Conclusie en aanbeveling

4.1 Gebiedsbescherming

Natura 2000-gebied

Op Natura 2000 worden geen negatieve effecten verwacht gelet op de afstand en de schaal en aard van de voorgenomen ontwikkeling. Een toetsing aan de Natura 2000 wetgeving wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

NNN -gebied (voormalige EHS)

Op NNN-gebied worden geen negatieve invloeden verwacht gelet op de afstand en schaal en aard van de voorgenomen ontwikkeling. Een toetsing aan het NNN/EHS-beleid wordt niet noodzakelijk geacht.

4.2 Soortenbescherming

-De enige soorten die onder strenge beschermingsregiem van de Habitatrichtlijn vallen en met een relatief grote waarschijnlijkheid binnen het plangebied verwacht kunnen worden zijn vleermuizen en in het bijzonder de Gewone dwergvleermuis. De bebouwing en de ligging daarvan biedt geschikte condities om verblijfplekken te verwachten. Het groen binnen het plangebied is te marginaal om enige relevante functie aan vleermuizen te kunnen bieden.

-Er werden geen aanwijzingen gevonden van aanwezigheid van nationaal beschermde soorten waarvoor geen vrijstelling geldt. Verblijfplekken worden binnen het plangebied en invloedssfeer daarvan niet verwacht. Er wordt niet verwacht dat het plangebied op enige essentiële wijze deel zal uitmaken van hun leefgebied.

-Er ontbreken binnen het plangebied en de invloedssfeer daarvan verblijfplaatsen die als jaarrond beschermde vaste verblijfplaatsen van vogels en grondgebonden zoogdieren kunnen worden aangemerkt of andere elementen die beschermd zijn als onderdeel van de functionele leefomgeving die deze verblijfplekken in stand houdt. Zover deze in de omgeving aanwezig kunnen zijn, liggen deze op voldoende afstand om geen verstoring te verwachten ten gevolge van de voorgenomen herontwikkeling.

-Niet geheel uitgesloten kunnen worden een aantal beschermde soorten zoogdieren en amfibieën waarvoor een vrijstelling geldt. Voor deze soorten wordt verwacht dat de zorgplicht in acht wordt genomen. Ook geldt dit voor soorten die geheel onbeschermd zijn.

Concluderend kan gesteld worden dat verblijfplekken van vleermuizen binnen spouwmuren, achter gevelbekleding en onder dakpannen niet uitgesloten kan worden. Indien het broedseizoen in acht wordt genomen, worden als gevolg van de uitvoering van de plannen en de herontwikkeling van de locatie geen negatieve effecten verwacht op overige beschermde soorten, hun verblijfplekken en leefgebieden.

4.3 Voorzorgsmaatregelen en aanbevelingen.

Algemene voorzorgsmaatregelen

- Bij uitvoering van ingrepen dient het broedseizoen in acht genomen te worden indien niet voldoende gegarandeerd kan worden dat nesten van broedende vogels niet beschadigd of vernietigd

kunnen worden. Als aanbeveling geldt, om bij wijze van voorzorgsmaatregel elke schade aan broedgevallen uit te sluiten, ingrepen geheel buiten het broedseizoen plaats te laten vinden. Als broedseizoen wordt de periode half maart-half juli aangemerkt. Ook als na die periode nog broedende vogels of nestjongen worden waargenomen dan geldt dat het broedseizoen nog niet is afgelopen is.

- Voor aanwezigheid onbeschermde en vrijgestelde zoogdieren en amfibieën dient de zorgplicht in acht genomen te worden. D.w.z. dat men verstoring, verwonding en doden van deze diersoorten zoveel mogelijk tracht te voorkomen. De zorgplicht houdt in dat eenieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd.

Aanbeveling

Het dient aanbeveling om een vervolgonderzoek in te stellen naar verblijfplekken van vleermuizen binnen het plangebied. Dit onderzoek dient plaats te vinden naar het protocol jaarrond vleermuizenonderzoek 2017 van het Netwerk Groene Bureaus. Dit onderzoek bestrijkt alle seizoenen, daar verblijfplekken een specifieke seizoensgebonden functie hebben. Dit onderzoek wordt binnen 2 perioden uitgevoerd

-periode 1 mei-16 juli: kraamverblijven en zomerverblijven

-periode 16 augustus-1september: paarverblijven en winterverblijven

4.4. Mitigerende en compenserende maatregelen

Aanbevolen compenserende maatregelen

Voor versterking van de ecologische kwaliteiten dient het aanbeveling om het plangebied na herontwikkeling een meer groene inrichting met aanplant van inheemse soorten te geven.

4.5 Ontheffingsaanvraag

Niet uit te sluiten is dat het plangebied jaarrond beschermde verblijfplekken van vleermuizen bevat. Nader onderzoek moet beoordelen of dit het geval is en een ontheffingsaanvraag nodig is.

4.6 Vervolgonderzoek

Jaarrond vervolgonderzoek naar verblijfplekken van vleermuizen volgens protocol jaarrond vleermuizenonderzoek 2017 van het Netwerk Groene Bureaus (zie hoofdstukje 4.3. Aanbeveling).

Samenvattend

Ten gevolge van voorgenomen ingrepen en herontwikkeling van het plangebied kunnen negatieve effecten op verblijfplekken van strikt beschermde vleermuizen niet uitgesloten worden. Nader onderzoek moet uitwijzen of een ontheffingsaanvraag nodig is. Er worden geen negatieve effecten verwacht op beschermde natuurgebieden en overige soorten uit de verschillende categorieën van beschermde soorten. Verdere ontheffing is alleen noodzakelijk indien niet gegarandeerd kan worden dat broedvogels niet verstoord worden.

5. Bronnen

Literatuur

- Creemers. R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie) 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland.
- Schaminée e.a. 1995. De Vegetatie van Nederland deel 1 t/m 5
- Drs. E.J. Weeda, R. Westra, Ch. Westra, T. Westra 1985-1994. Nederlandse Ecologische Flora deel 1t/m5
- P. Twisk, A. van Diepenbeek, J.P. Bekker 2010. Veldgids Europese Zoogdieren
- Dietz, C., O. von Helversen & D. Nill, 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en NoordwestAfrika. Tirion Natuur.
- SOVON broedvogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000.
- J.J.C.W. van Delft & W. Schuitema Werkatlas amfibieën en reptielen in Noord-Brabant, Uitgave RAVON 2005.

Internetsites

- www.brabant.nl
- www.verspreidingsatlas.nl
- www.rijksoverheid.nl/ministeries/ez
- www.dassenwerkgroepbrabant.nl

Bijlage1 - Wet Natuurbescherming

1.1 Verbodsbepalingen

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te storen	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen

Bron: Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen; publicatie van Min. van EZ.

1.2 Zorgplicht

In de Wet Natuurbescherming is een zorgplicht (artikel 2, lid 1) opgenomen:

“Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. De zorg houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.”

De zorgplicht geldt altijd, en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend.

Bijlage 2- Beschermde soorten en verblijfplekken

1.2 Bescherming soorten Vogelrichtlijn I (vogels met vaste verblijfplekken).

De vogelrichtlijn onderscheidt de volgende categorieën beschermde vaste verblijfplekken

1	Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats
2	Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
4	Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.
5	Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Lijst van vogels die vaste verblijfplekken onderhouden

soort	categorie	soort	categorie
steenuil	1	groene specht	5
gierzwaluw	2	ekster	5
huismus	2	gekraagde roodstaart	5
roek	2	glanskop	5
grote gele kwikstraat	3	grauwe vliegenvanger	5
kerkuil	3	grote bonte specht	5
oehoe	3	hop	5
ooievaar	3	huiszwaluw	5
slechtvalk	3	ijsvogel	5
Boom valk	4	Kleine bonte specht	5
buizerd	4	Kleine vliegenvanger	5
havik	4	koolmees	5
ransuil	4	kortsnavelboomkruiper	5
sperwer	4	oeverswaluw	5
wespendief	4	pimpelmees	5
zwarte wouw	4	raaf	5
blauwe reiger	5	ruigpootuil	5
boerenzwaluw	5	spreeuw	5
Bonte vliegenvanger	5	Tapuit	5
boomklever	5	torenvalk	5
boomkruiper	5	zeearend	5
bosuil	5	zwarte kraai	5
brilduiker	5	Zwarte mees	5
draaihals	5	Zwarte roodstaart	5
eidereend	5	Zwarte specht	5

2.1 Beschermde soorten Habitatrichtlijn bijlage IV

Nederlandse naam	Latijnse naam		
Planten (4)		Reptielen (3)	
Drijvende water-weegbree	Luronium natans	Gladde slang	Coronella austriaca
Groenknolorchis	Liparis loeselii	Muurhagedis	Podarcis muralis
Kruipend moerasscherm	Apium repens	Zandhagedis	Lacerta agilis
Zomerschroeforchis	Spiranthes aestivalis		
Zoogdieren terrestisch (8)		Vlinders (7)	
Bever	Castor fiber	Donker pimpemelblauwtje	Maculinea nausithous
Hamster	Cricetus cricetus	Grote vuurvlerder	Lycaena dispar
Hazelmuis	Muscardinus avellanarius	Moerasparelmoervlinder *)	Euphydryas aurinia
Euraziatische lynx	Lynx lynx	Pimpemelblauwtje	Maculinea teleius
Noordse woelmuis	Microtus oeconomus	Teunisbloempijlstaart	Proserpinus proserpina
Otter	Lutra lutra	Tijmblauwtje *)	Maculinea arion
Wilde kat	Felis silvestris	Zilverstreephooi-beestje *)	Coenonympha hero
Wolf *)	Canis lupus		
Vleermuizen (22)		Libellen (8)	
Bechsteins vleermuis	Myotis bechsteinii	Bronslibel *)	Oxygastra curtisii
Bosvleermuis	Nyctalus leisleri	Gaffellibel	Ophiogomphus cecilia
Brandts vleermuis	Myotis brandtii	Gevlekte witsnuitlibel	Leucorrhinia pectoralis
Franjestaart	Myotis nattereri	Groene glazenmaker	Aeshna viridis
Gewone baardvleermuis	Myotis mystacinus ssp. mystacinus	Noordse winterjuffer *)	Sympecma paedisca
Gewone dwergvleermuis	Pipistrellus pipistrellus	Oostelijke witsnuitlibel *)	Leucorrhinia albifrons
Gewone grootoorvleermuis	Plecotus auritus	Rivierrombout	Gomphus flavipes
Grijze grootoorvleermuis	Plecotus austriacus	Sierlijke witsnuitlibel	Leucorrhinia caudalis
Grote hoefijzerneus	Rhinolophus ferrum-equinum		
Grote rosse vleermuis	Nyctalus lasiopterus	Kevers (5)	
Ingekorven vleermuis	Myotis emarginatus	Brede geelrandwater-roofkever	Dytiscus lattisimus
Kleine dwergvleermuis	Pipistrellus pygmaeus	Gestreepte water-roofkever	Graphoderus bilineatus
Kleine hoefijzerneus	Rhinolophus hipposideros	Heldenbok	Cerambyx cerdo
Laatvlieger	Eptesicus serotinus	Juchtleerkever	Osmoderma eremita
Meervleermuis	Myotis dasycneme	Vermiljoenkever	Cucujus cinnaberinus
Mopsvleermuis	Barbastella barbastellus		
Noordse vleermuis	Eptesicus nilssonii	Overige soorten (2)	
Rosse vleermuis	Nyctalus noctula	Bataafse stroommossel	Unio crassus
Ruige dwergvleermuis	Pipistrellus nathusii	Platte schijfhoren	Anisus vorticulus
Tweekleurige vleermuis	Vespertilio murinus		
Vale vleermuis	Myotis myotis		
Watervleermuis	Myotis daubentonii		
Zoogdieren marien (5)			
Bruinvis	Phocoena phocoena		
Gewone dolfin	Delphinus delphis		
Tuimelaar	Tursiops truncatus		
Witflankdolfijn	Lagenorhynchus acutus		
Witsnuitdolfijn	Lagenorhynchus albirostris		

*) Soorten verdwenen uit Nederland maar die toch beschermd zijn op grond van artikel 3.5 en 3.8 omdat er een gereede kans op terugkeer bestaat

Bron: Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen; publicatie van Min. van EZ.

Bron: Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen; publicatie van Min. van EZ.

Bijlage 3- Soorten met een vrijstelling.

Uitgezonderd:

	Geen vrijstelling
1	Overgangsregeling (vrijstelling tot halverwege het jaar 2017)
2	Tijdelijke vrijstelling van juli t/m september
3	Tijdelijke vrijstelling van 15 augustus tot 15 oktober
4	Tijdelijke vrijstelling periode maart en april en periode juli t/m september
5	Tijdelijke vrijstelling van 15 augustus t/m februari

	Drente	Flevoland	Friesland	Gelderland	Groningen	Limburg	Noord- Brabant	Noord-Holland	Overijssel	Utrecht	Zeeland	Zuid-Holland	ANWVB RN art 3.31
zoogdieren													
Aardmuis													
Bosmuis													
Bunzing							1						
Dwergmuis													
Dwergspitsmuis													
Eekhoorn						4							
Egel													
Gewone bosspitsmuis													
Haas													
Hermelijn							1						
Huisspitsmuis													
Konijn													
Ondergrondse woelmuis													
Ree													
Rosse woelmuis													
Steenmarter						5							
Tweekleurige bosspitsmuis													
Veldmuis													
Vos													
Wezel							1						
Woelrat													
Amfibieën en reptielen													
Bruine kikker													
Gewone pad													
Hazelworm						2							
Kleine watersalamander													
Levendbarende hagedis						3							
Meerkikker													
Bastaardkikker													

